

3. juni 2018

Sagsnr.
2019-0054782

Dokumentnr.
2019-0054782-24

Sagsbehandler
Sofie Østerrøgild Bødker
Jane Frøjk Johansen
Jacob Hviid Hornnes
Louise Truels Avnstrøm

Analyse af indsatser til at bringe forældrene i uddannelse eller beskæftigelse

Indhold

1. Sammenfatning	2
2. Fattige forældres forsørgelsesgrundlag	4
2.1. Forældrenes forsørgelsesgrundlag i 2017	4
3. Fattige forældres beskæftigelse	5
3.1 Andel i beskæftigelse samt beskæftigelsesgrad i 2017	5
3.2 Gennemsnitlig månedsløn for de fattige forældre	7
3.3. Udviklingen i forsørgelses-og beskæftigelsesstatus fra 2017-2018	8
4. Beskæftigelsesindsatser til fattige forældre i 2017	11
4.1 Viden om hvad virker til selvforsørgende	11
4.2 Mulige tiltag for fattige forældre, der er selvforsørgende	12
4.3 Hvilke beskæftigelsesindsatser modtager de fattige forældre ..	12
4.4 Viden om hvad virker i beskæftigelsesindsatsen.....	15
4.5 Mulige tiltag for forældre på offentlig forsørgelse	16
5. Fattige forældre med kontakt til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen samt Socialforvaltningen	18
5.1 Viden om hvad virker for forældre med psykiske lidelser	19
6. Fattige forældres tilknytning til arbejdsmarkedet.....	22
6.1 Rummelighed på arbejdsmarkedet	24

Den tværgående analyseenhed

Københavns Rådhus, Rådhuspladsen
I
1599 København V

EAN nummer
5798009800206

Analyse af indsatser til at bringe forældrene i uddannelse eller beskæftigelse

1. Sammenfatning

Målgruppeanalysen viser, at der i 2017 var 6.300 ”1-årsfattige” børn i København, når Danmarks Statistiks indikator for relativ fattigdom anvendes. Det betyder, at deres forældre i 2017 havde en indkomst under lavindkomstgrænsen (halvdelen af medianindkomsten) og ikke nævneværdig formue. For en del af børnene vil økonomisk fattigdom være en kortere periode, men 1.400 børn i 2017 havde oplevet økonomisk fattigdom i 3 år eller mere.

Såvel de 1-årsfattige, som de 3-årsfattige børn, er i høj grad fattige, fordi deres forældre står uden for arbejdsmarkedet. Derfor er indsatser til at bringe forældrene i job i høj grad en del af løsningen på at bringe børnene ud af fattigdom.

Boks 1: Analysens hovedkonklusioner

De fattige forældres forsørgelsesgrundlag

- Hovedparten af de fattige forældre var enten selvforsørgende eller modtog offentlige overførselsindkomster som *hyppigste* indkomstkilde i 2017 (1-årsfattige forældre: 84 pct., 3-års fattige forældre: 83 pct.). Heraf var 55 pct. af de 1-årsfattige forældre og 44 pct. af de 3-årsfattige forældre på offentlige forsørgelsesydelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2017. 29 pct. af de 1-årsfattige forældre og 39 pct. af de 3-årsfattige forældre havde selvforsørgelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2017.
- Kun 16 pct. af de 1-årsfattige forældre og 17 pct. af de 3-års fattige forældre var i beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2017.

Fattige forældres beskæftigelse

- Selvom hovedparten af de fattige forældre ikke havde beskæftigelse i 2017 som *hyppigste* indkomstkilde, har en del af dem alligevel været i beskæftigelse i løbet af 2017. Samlet set var godt hver femte af både de 1-års og 3-årsfattige forældre, som ikke havde beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde, i beskæftigelse i løbet af 2017.
- Omkring 5 pct. af gruppen af fattige forældre, der modtog kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse i 2017, overgik til beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2018. 9 pct. var i beskæftigelse i december 2018.

Beskæftigelsesindsatser til fattige forældre i 2017

- I 2017 var Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i kontakt med hovedparten af de ledige (jobparate kontanthjælpsmodtagere og dagpengemodtagere) og øvrige på overførsler (aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere mv.).
- Cirka 70 pct. af de 1-årsfattige, som var selvforsørgende som *hyppigste* indkomstkilde, var *ikke* i kontakt med BIF, svarende til godt 900 af alle de 1-

årsfattige forældre. Blandt de 3-årsfattige var det godt 85 pct. af de selvforsørgende, der ikke havde været i kontakt med BIF.

- Såfremt de selvforsørgende forældre kommer i job, kan det forbedre familiens (registrerede) indkomstgrundlag (og kommunens skatteindtægter). I en række kommuner, herunder Københavns Kommune, er der afprøvet forsøg med opsøgende beskæftigelsesindsats for selvforsørgende indvandrere, der lever af ægtefællens indkomst. Evalueringer af projekterne viser positive effekter på beskæftigelse.
- De fattige forældre, som har modtaget tilbud i BIF i 2017, har hyppigst modtaget *Vejledning og opkvalificering*. Der er i litteraturen enighed om, at virksomhedsrettede indsats er mest effektive til at få ledige i beskæftigelse. Københavns Kommune har siden budgetaftalen for 2016 været i gang med en større omstilling til mere virksomhedsrettede indsats. Der er generelt sket en stigning i brugen af virksomhedspraktik, løntilskud og nytteindsats i København fra 2017-2019.

Fattige forældre med kontakt til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen samt Socialforvaltningen

- Knap 10 pct. af de fattige forældre, der modtog en indsats fra Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i 2017 modtog en indsats i både Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen og Socialforvaltningen. Dette indikerer – i tråd med målgruppeanalysen – at sociale problemer ikke er det mest dominerende kendte problematik blandt fattige forældre.

Fattige forældres tilknytning til arbejdsmarkedet

- De fattige forældre var i 2017 typisk ansat i brancherne *Hotel og transport mv.*, *Erhvervs-service* og *Offentlig administration og sundhed*. Disse brancher har en stor andel af ufaglærte blandt de ansatte (DA, 2018). Inden for disse tre brancher var de fattige forældre primært beskæftigede i underbrancherne *Restauranter*, *Rengøring* og *Daginstitutioner*.
- Blandt de 20 brancher, der har flest ansat på særlige vilkår, ses særligt pleje- og sundhedssektorerne (daginstitutioner, hospitaler), offentlig administration, diverse handel (supermarkeder og div. engros-/detailhandel), restaurationsbranchen og ejendomsservice mv. Restauration, handel og ejendomsservice mv. udmærker sig desuden ved det store antal forgæves rekrutteringer i brancherne.

2. Fattige forældres forsørgelsesgrundlag

2.1. Forældrenes forsørgelsesgrundlag i 2017

I 2017 var der knap 4.500 fattige forældre til de ca. 6.300 ”1-årsfattige” børn, når Danmarks Statistiks indikator for relativ fattigdom anvendes. Hovedparten af disse forældre var enten selvforsørgende eller modtog offentlige overførselsindkomster som *hyppigste* indkomstkilde i 2017 (1-årsfattige forældre: 84 pct., 3-års fattige forældre: 83 pct.). Heraf var 55 pct. af de 1-årsfattige forældre og 44 pct. af de 3-årsfattige forældre på offentlige forsørgelsesydelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2017. 29 pct. af de 1-årsfattige forældre og 39 pct. af de 3-årsfattige forældre havde selvforsørgelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2017.

Kun 16 pct. af de 1-årsfattige forældre og 17 pct. af de 3-års fattige forældre var i beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde i 2017, jf. *boks 2*.

Boks 2. Datagrundlag

I denne analyse betragtes de ”1-års” og ”3-års” fattige forældre i 2017, hvor Danmarks Statistiks indikator for relativ fattigdom anvendes.

Der er tale om 4.462 1-årsfattige forældre og 930 3-årsfattige forældre. Til at undersøge omfanget af beskæftigelsesindsatser for de voksne i de fattige familier, er der trukket oplysninger fra Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningens fagsystem i 2017, som er sammenkørt med Danmarks Statistiks data. Herefter inddeles de fattige forældre i den hyppigste tilstand i DREAM-databasen i 2017, jf. tabel 1.

I analysen udelades personer, hvis hyppigste ydelse i 2017 var SU, barseldagpenge, førtidspension og folkepension, da disse personer som udgangspunkt ikke får en aktiv beskæftigelsesindsats. Der er tale om 523 1-årsfattige forældre og 86 3-årsfattige forældre. Nærværende analyse indeholder således 3.939 1-årsfattige forældre og 844 3-årsfattige forældre.

Tabel 1. Hyppigste indkomstkilde i 2017

	1-årsfattige	3-årsfattige
Beskæftigede	726	158
Ledige (dagpengemodtagere, jobparate kontanthjælpsmodtagere eller- integrationsydelsesmodtagere)	532	99
Øvrige på overførsler (aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere mv.)	1.385	223
Selvforsørgede	1.296	364
SU, barseldagpenge, førtidspension og folkepension	523	86

Kilde: Egne beregninger pba. Danmarks Statistiks forskningsservice

3. Fattige forældres beskæftigelse

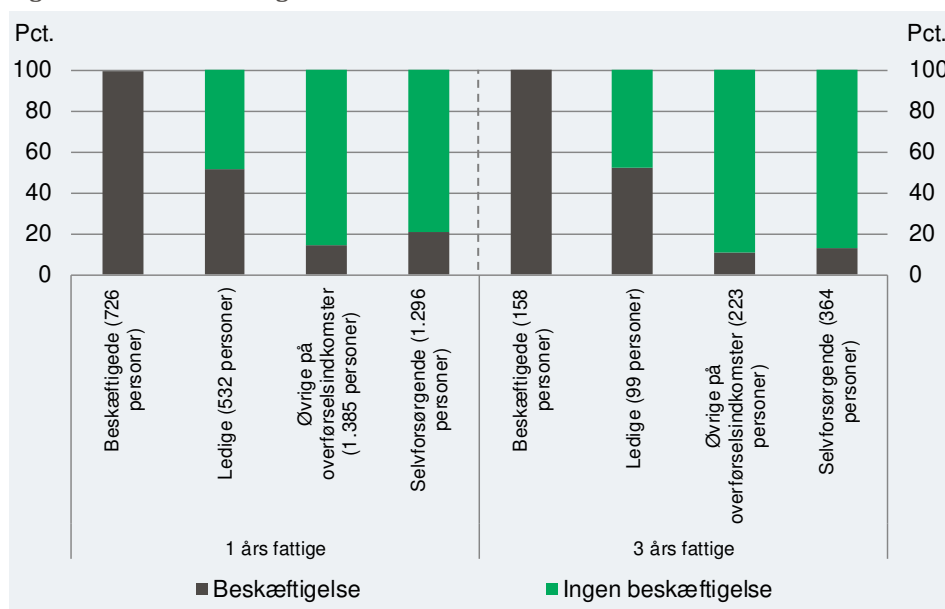
Selvom hovedparten af de fattige forældre ikke havde beskæftigelse i 2017 som *hyppigste* indkomstkilde, har en del af dem alligevel været i beskæftigelse i løbet af 2017.

3.1 Andel i beskæftigelse samt beskæftigelsesgrad i 2017

De fattige ledige forældre var mest i beskæftigelse i løbet af 2017 blandt de fattige forældre, udover forældrene med beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde. Mere end halvdelen af de fattige ledige forældre (dagpengemodtagere, jobparate kontanthjælps- og integrationsydelsesmodtagere) var i beskæftigelse i løbet af året, *jf. figur 1*. Det gælder både de 1-års og 3-årsfattige forældre. De fattige på øvrige overførsler (aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere mv.) var omvendt den gruppe, som var mindst i beskæftigelse i løbet af 2017.

Samlet set var godt hver femte af både de 1-års og 3-årsfattige forældre, som ikke havde beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde, været i beskæftigelse i løbet af 2017, *jf. figur 1*.

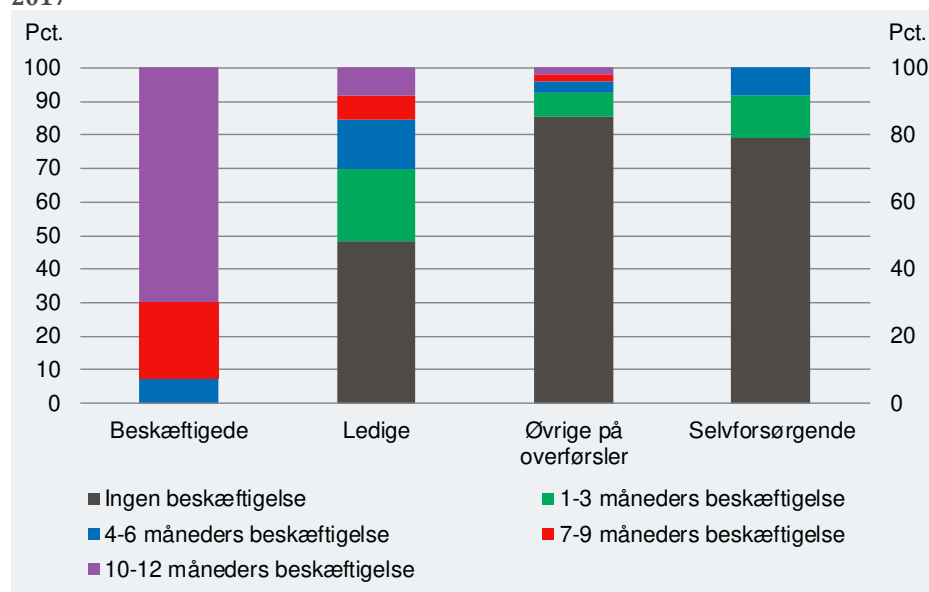
Figur 1. Andel i beskæftigelse i 2017

Kilde: Danmarks Statistik, Targit og egne beregninger

Ledige 1-årsfattige havde samtidig de længste beskæftigelsesforløb, når der ses bort fra forældre med beskæftigelse som *hyppigste* indkomstkilde. 30 pct. af de 1-årsfattige ledige havde et beskæftigelsesforløb på 4 eller flere måneder i 2017. Mere end 20 pct. af de 1-årsfattige selvforsørgende var i beskæftigelse i løbet af 2017. Dog var dette kortvarige forløb, *jf. figur 2*.

Figur 2. Andel af 1-årsfattige forældre efter antal af måneder i beskæftigelse i 2017

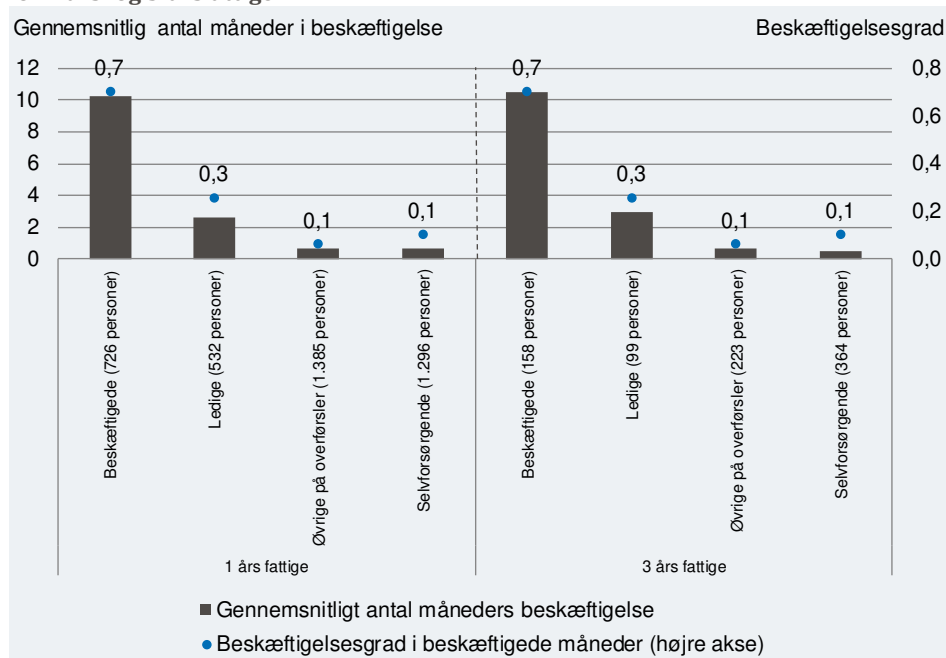

Anm: Forældrene er inddelt efter den hyppigste tilstand i året. De er kategoriseret efter beskæftigelse, ledig (dagpenge- og jobparate kontanthjælps-/integrationsydelsesmodtagere), offentlige overførsler er øvrige.
 Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

De 1-års og 3-årsfattige forældre, der var i beskæftigelse, var i gennemsnit beskæftiget 10 måneder i 2017 og havde en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad på 0,7 i måneden, *jf. figur 3*. En beskæftigelsesgrad på 0,7 svarer til, at de var beskæftiget 70 pct. i måneden i forhold til en fuldtidsstilling.

Ledige var i gennemsnit beskæftiget godt 2 måneder og med en gennemsnitlig beskæftigelsesgrad på 0,3 i måneden. Den lave beskæftigelsesgrad kan muligvis afspejle, at de har været i småjobs. De selvforsørgende og de fattige forældre på øvrige overførsler havde en endnu lavere beskæftigelsesgrad.

Figur 3. Gennemsnitlig antal måneder i beskæftigelse og beskæftigelsesgrad i 2017 for 1 års- og 3-årsfattige

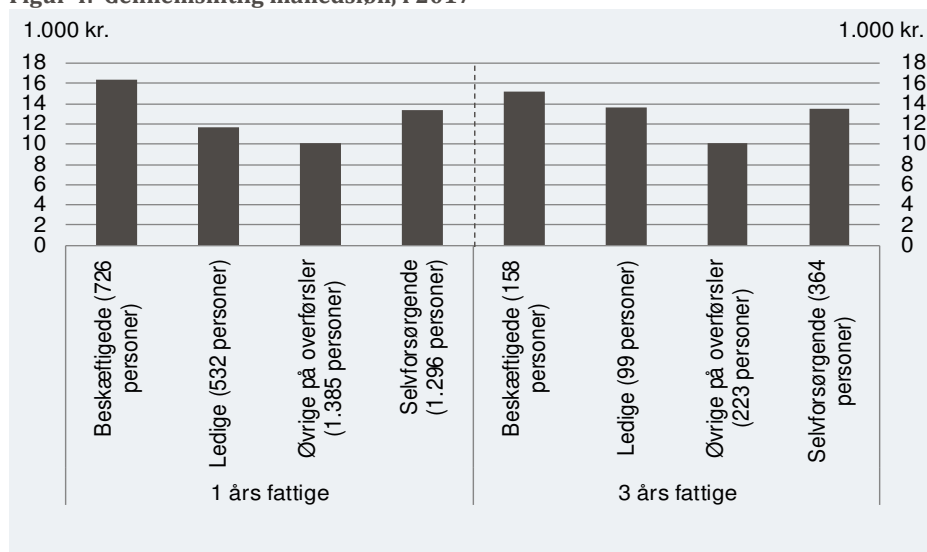

Kilde: Danmarks Statistik, Targit og egne beregninger

3.2 Gennemsnitlig månedsløn for de fattige forældre

De beskæftigede havde en gennemsnitlig månedsløn på 16.000 kr., hvilket var den højeste gennemsnitlige månedsløn blandt de fattige forældre. Den relativt lave lønindkomst skal formentlig ses i sammenhæng med, at de beskæftigede i gennemsnit arbejdede mindre end fuldtid, og at de ofte er beskæftiget i ufaglærte stillinger. De fattige forældre på øvrige overførsler havde den laveste gennemsnitlige månedsløn på godt 10.000 kr. for både de 1-års og 3-årsfattige, *jf. figur 4*.

Figur 4. Gennemsnitlig månedsløn, i 2017

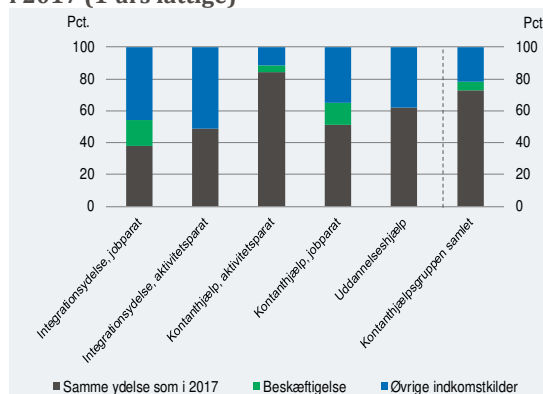
Anm: Forsørgerne er inddelt efter den hyppigste tilstand i året og kategoriseret efter beskæftigelse, ledig (dagpenge- og jobparate kontanthjælpsmodtager/integrationsydelsesmodtagere), offentlige overførsler er øvrige.
Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

3.3. Udviklingen i forsørgelses-og beskæftigelsesstatus fra 2017-2018

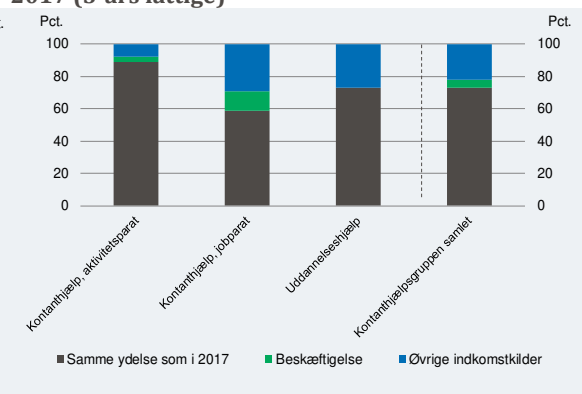
For hele gruppen af 1-års fattige forældre, der modtager en kontanthjælpsydelse dvs. kontanthjælp, uddannelseshjælp eller integrationsydelse i 2017 havde knap 70 pct. samme hyppigste indkomstkilde i 2018 som i 2017, *jf. figur 5*. Der ses tilsvarende billede i gruppen af 3-års fattige (knap 73 pct.), *jf. figur 6*.

Omkring 5 pct. af gruppen af 1-årsfattige forældre, der modtager en kontanthjælpsydelse i 2017, overgår til beskæftigelse som hyppigste indkomstkilde i 2018. Andelen på 5 pct. kan i høj grad henføres til en andel på ligeledes 5 pct. af de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere, der overgår til beskæftigelse som hyppigste indkomstkilde i 2018. Dette skyldes, at de aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere udgør størstedelen af den samlede gruppe af forældre på en kontanthjælpsydelse. De grupper, hvor den største andel opnår beskæftigelse som hyppigste indkomstkilde, er de jobparate integrationsydelsesmodtagere og de jobparate kontanthjælpsmodtagere hvor hhv. 16 pct. og 14 pct. opnår beskæftigelse som hyppigste indkomstkilde. Det samme billede ses for de 3-års fattige.

Figur 5. Hyppigste indkomstkilde i 2018 for fattige forældre efter hyppigste indkomstkilde i 2017 (1-års fattige)

Figur 6. Hyppigste indkomstkilde i 2018 for fattige forældre efter hyppigste indkomstkilde i 2017 (3-års fattige)

Anm: Der er for få observationer til at rapportere integrationsydelse for 3-års fattige
 Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

Beskæftigelsesstatus for kontanthjælpsgruppen i december 2018

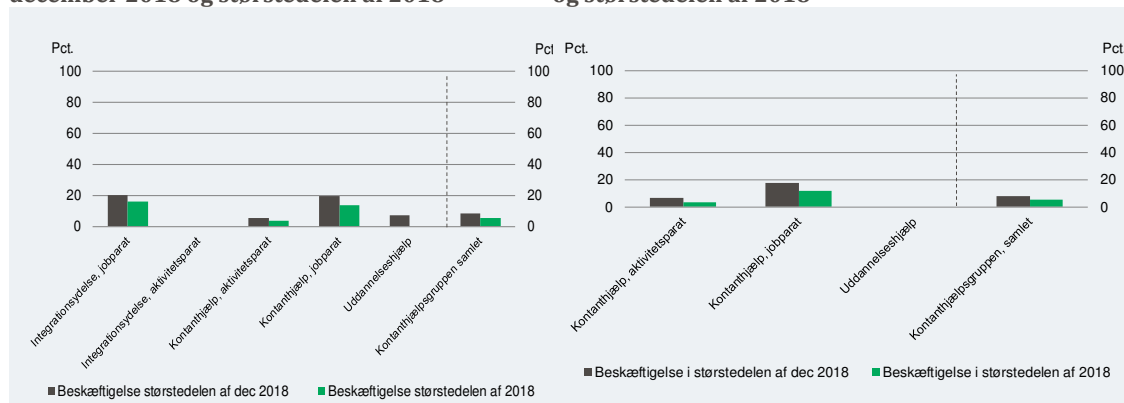
For at få et mere aktuelt billede af beskæftigelsesandelen for de fattige forældre på kontanthjælpsydelser i 2017 betragtes beskæftigelsesandelen i december 2018¹.

Samlet set er knap 9 pct. af de fattige forældre som modtager kontanthjælpsydelser i 2017 i beskæftigelse i størstedelen af december 2018, mens det kun var 5 pct. af gruppen, der var i beskæftigelse størstedelen af hele 2018, jf. figur 7 og 8. Den største forskel ses for jobparate kontanthjælpsmodtagere.

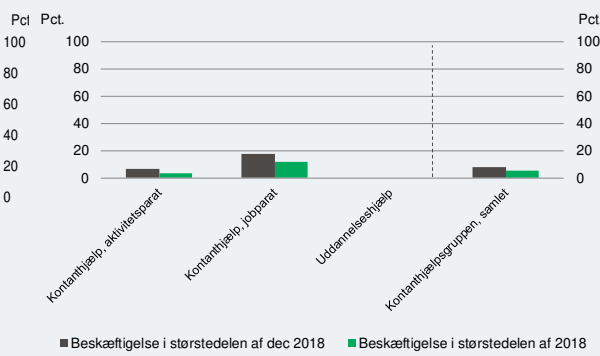
Disse tal kan være tegn på, at gruppen samlet set er rykket tættere på arbejdsmarkedet, men det er uklart, hvorvidt det er et permanent ryk og hovedparten af gruppen ikke har haft beskæftigelse i størstedelen af 2018 eller december 2018.

¹ December er senest tilgængelige måned for DTA.

Figur 7. Andel fattige forældre i kontanthjælpsgruppen i 2017(1-års fattige), som er i beskæftigelse størstedelen af december 2018 og størstedelen af 2018

Figur 8. Andel fattige forældre i kontanthjælpsgruppen i 2017(3-års fattige), som er i beskæftigelse størstedelen af december 2018 og størstedelen af 2018

Anm: Der er for få observationer til at rapportere integrationsydelse for 3-års fattige
 Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

Derudover skal det bemærkes, at udviklingen i beskæftigelse ikke kan tolkes som direkte effekter af fx kontanthjælpsloft, 225-timersregel mm. Det vil forudsætte sammenligning med en kontrolgruppe, og der skal samtidig tages højde for konjunkturudviklingen.

Finansministeriet har i april 2019 offentliggjort en evaluering af jobreformen (kontanthjælpsloft og 225-timers reglen)², hvori det konkluderes, at reformen på kort sigt har øget arbejdsudbuddet for kontanthjælp- og uddannelseshjælpsmodtagere med i alt 350 fuldtidspersoner strukturelt.

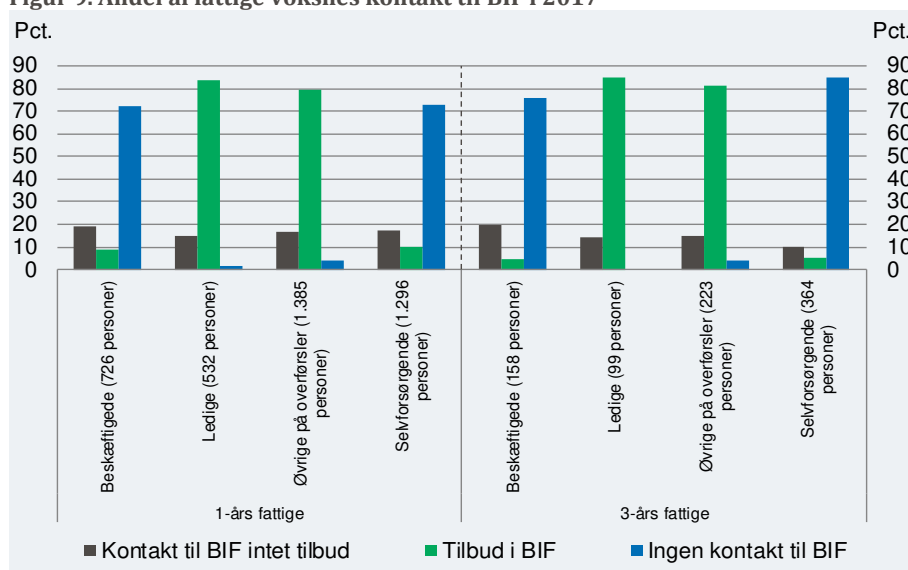
² Finansministeriet (2019): *Økonomisk Analyse: Evaluering af Jobreform fase 1, april 2019.*

4. Beskæftigelsesindsatser til fattige forældre i 2017

I 2017 var Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen (BIF) i kontakt med hovedparten af de ledige (jobparate kontanthjælps- og dagpengemodtagere) og øvrige på overførsler (aktivitetsparate kontanthjælpsmodtagere mv.).

Cirka 70 pct. af de 1-årsfattige, som var selvforsørgende, var *ikke* i kontakt med BIF (ca. 900 af de 1-årsfattige forældre). Blandt de 3-årsfattige var det endnu flere, *jf. figur 9*.

Figur 9. Andel af fattige voksnes kontakt til BIF i 2017

4.1 Viden om hvad virker til selvforsørgende

I en række kommuner, herunder Københavns Kommune, er der afprøvet forsøg med en opsøgende beskæftigelsesindsats for ægtefælleforsørgede indvandre – altså selvforsørgende indvandrere, der lever af ægtefællens indkomst. Indsatserne har bestået af en kombination af en opsøgende indsats, vejledning om jobsøgning og cv, danskundervisning samt virksomhedsrettede forløb.

Evalueringer af projekterne viser positive effekter på beskæftigelse. Der var således 56 pct. flere blandt de selvforsørgende kvinder end kontrolgruppen, der havde opnået lønindkomst³. Styrelsen for International Rekruttering og Integration (SIRI) får udarbejdet en effektevaluering af fem kommunale projekter for opsøgende

³ Cowi og Discuss (udarbejdet for SIRI): *Opsøgende og beskæftigelsesrettet indsats for ægtefælleforsørgede indvandrere.*

indsatser for ægtefælleforsørgede, som forventes offentliggjort i efteråret 2019.

4.2 Mulige tiltag for fattige forældre, der er selvforsørgende

Beskæftigelsesindsatser målrettet selvforsørgende vil kunne få flere forældre i beskæftigelse og løfte de fattige familiers indkomst. Københavns Kommune har i perioden 2015-2018 afprøvet et forsøg med satspuljemidler, hvor der gives indsatser til selvforsørgende i udsatte byområder *jf. boks 3*. Projektet har vist gode effekter på beskæftigelse, men der er ikke udarbejdet egentlig effektevaluering. Projektet har imidlertid haft bevillingsudløb.

Boks 3. Opsøgende indsatser til selvforsørgende

Perspektiv - indsats for ægtefælleforsørgede med ikke-vestlig baggrund.

Københavns Kommune har med midler fra satspuljen i 2015-2018 haft en opsøgende beskæftigelsesrettet indsats for ægtefælleforsørgede med ikke-vestlig baggrund, som er udsatte eller isolerede i forhold til arbejdsmarkedet grundet eksempelvis sprog eller kulturelle eller sociale forhold. Indsatsen var primært målrettet Mjølnerparken med deltagelse af borgere fra Tingbjerg. Indsatsens formål var at opsøge, motivere og bidrage til, at deltagerne kom nærmere eller kom ud på arbejdsmarkedet. Målgruppen deltog i individuel vejledning og gruppevejledning, forberedende virksomhedsrettet forløb og undervisning i samfundsforståelse samt egentlig virksomhedsrettede forløb.

I alt 290 borgere (primært kvinder med ikke-vestlig baggrund) har deltaget i indsatsen. En resultatopgørelse for indsatsen viser, at blandt alle deltagerne fra 2015-18 var 50 pct. pr. februar 2019 enten i ordinær uddannelse eller beskæftigelse (alle størrelser indkomst registreret som løn). efter at have været en del af indsatsen. Der er ikke foretaget en egentlig effektevaluering af indsatsen.

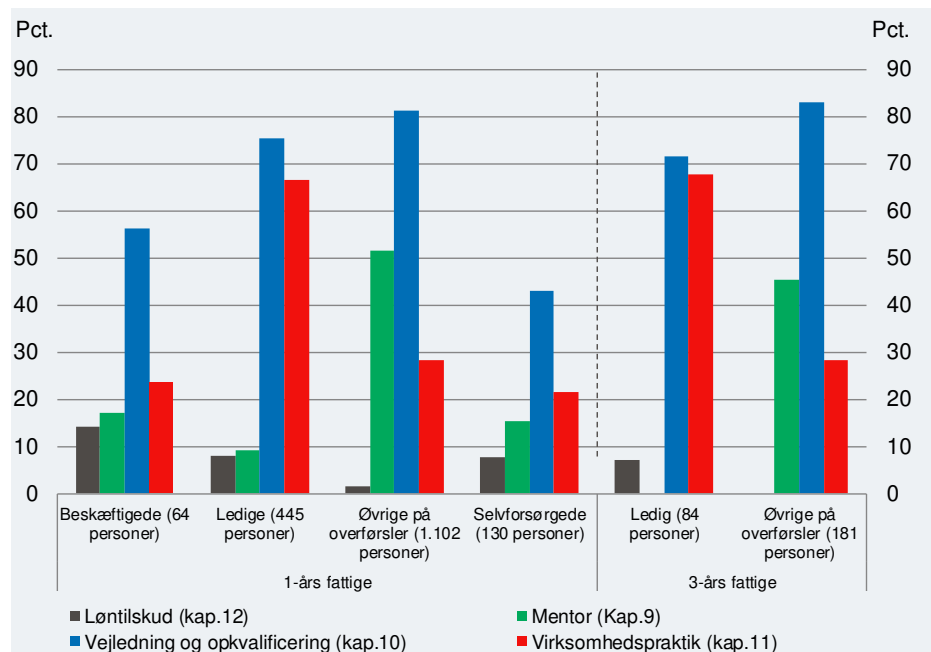
4.3 Hvilke beskæftigelsesindsatser modtager de fattige forældre

De fattige forældre, som har modtaget tilbud i BIF, har hyppigst modtaget Vejledning og opkvalificering i 2017. Der tegner sig nogenlunde samme billede for de 1-års og 3-årsfattige. Dog er der færre 3-årsfattige, som modtog mentorstøtte i 2017, *jf. figur 10*.

Der er generelt sket en stigning i brugen af virksomhedsrettede indsatser i København fra 2017-2019. Andelen af langtidsforsørgede på kontanthjælp som modtog et virksomhedsrettet tilbud (virksomhedspraktik, løntilskud, nytteindsats) inden for de seneste 6 måneder, steg fra at udgøre 16 pct. i januar 2017 til at udgøre 33 pct. i

april 2019⁴. Det må forventes, at stigningen i virksomhedsrettede tilbud også har kommet fattige forældre til gavn.

Figur 10. Beskæftigelsestilbud i Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i 2017

Anm: Beskæftigede og selvforsørgede 3-årsfattige betragtes ikke i ovenstående figur, da der er meget få observationer. Beskæftigelsestilbuddene fremgår af Lov om aktiv beskæftigelsesindsats, som angivelsen af kapitlerne henviser til. Kilde: Danmarks Statistik, Targit og egne beregninger

De 1-årsfattige, som var på øvrige overførsler, fik i gennemsnit flere tilbud om *Mentorstøtte* samt *Vejledning og opkvalificering* i forhold til de andre grupper. Samtidig varede disse tilbud til de 1-årsfattige på øvrige overførsler mere end det dobbelte end varigheden af disse tilbud til de øvrige grupper, *jf. tabel 2*.

⁴ Jobindsats.

Tabel 2. Gennemsnitlig antal tilbudsforløb og varighed for 1-årsfattige

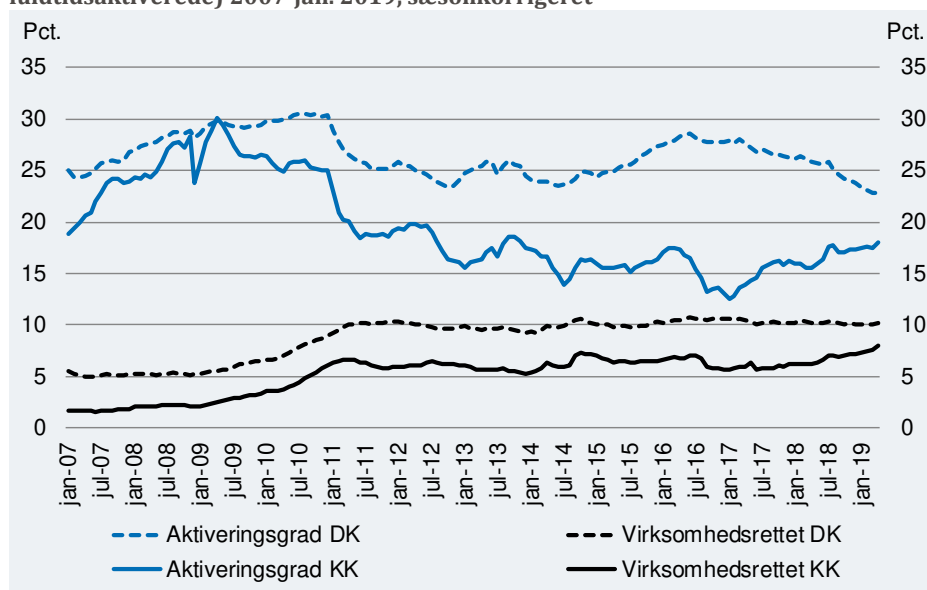
	Løntilskud	Mentor	Vejledning og opkvalificering	Virksomhedspraktik
----- Gennemsnitlig antal tilbud -----				
Beskæftigelse	1,2	1,3	1,2	1,2
Ledige	1,1	1,1	1,6	1,6
Øvrige på overførsler	1,0	1,6	2,0	1,3
Selvforsørgende	1,0	1,3	1,2	1,1
----- Gennemsnitlig varighed (måneder) -----				
Beskæftigelse	3,9	3,9	2,5	1,5
Ledige	3,5	2,1	2,3	1,9
Øvrige på overførsler	2,8	5,9	4,4	2,9
Selvforsørgende	2,1	2,6	2,1	1,1

Kilde: Danmarks Statistik; Targit og egne beregninger

Der er stigning i anvendelse af virksomhedspraktik, løntilskud og nytteindsats i Københavns Kommune, *jf. figur 11*. København har siden 2015 været i gang med en omlægning af beskæftigelsesindsatsen til øget fokus på formidling af ordinære jobs og virksomhedsrettet aktivering. I budget 2016 blev der gennemført en omlægning af beskæftigelsesindsatsen fra øvrig vejledning og opkvalificering over mod øget fokus på formidling af ordinære jobs og virksomhedsrettet aktivering. Omlægningen indebærer øget brug af virksomhedskonsulenter.

Omlægningen finansieres ved gradvist at konvertere midler fra bevillingsområdet efterspørgselsstyrede indsatsmidler til servicemidler.

Figur 11. Aktiveringsindsatsen i aktive tilbud, kontanthjælpssystemet (andel af fuldtidsaktiverede) 2007-jan. 2019, sæsonkorrigeret

Anm.: Virksomhedsrettede indsatser dækker over virksomhedspraktik, løntilskud og nyttejob. Kontanthjælpssystemet omfatter kontanthjælp, uddannelseshjælp, integrationsydelse samt ydelser efter opbrugt dagpenget.

Kilde: Jobindsats samt egne beregninger og sæsonkorrektioner

4.4 Viden om hvad virker i beskæftigelsesindsatsen

Der er i litteraturen enighed om, at virksomhedsrettede indsatser har positive beskæftigelseseffekter, både for jobparate ledige og udsatte grupper af ledige, *jf. boks 4*.

Boks 4. Viden om effekter af aktiv arbejdsmarkedspolitik

Virksomhedsrettede tilbud

Der er i litteraturen enighed om, at det har positive effekter for ledige at deltage i en indsats på en privat arbejdsplads, fx i løntilskud eller virksomhedspraktik. Omvendt er der i litteraturen enighed om, at støttet beskæftigelse på offentlige arbejdspladser har negative beskæftigelseseffekter. For udsatte grupper er der i litteraturen enighed om, at alle typer af virksomhedsrettede indsatser har positive beskæftigelseseffekter. For ikke-vestlige indvandrere er der i litteraturen enighed om, at virksomhedsrettede tilbud er de mest effektive indsatser til at få gruppen i beskæftigelse.

Uddannelse, vejledning og opkvalificering

For uddannelsesaktivering og øvrig vejledning og opkvalificering er effekterne modstridende. Det bemærkes, at uddannelse, vejledning og opkvalificering er en bred og sammensat kategori, der kan rumme meget forskellige typer af aktiviteter af varierende kvalitet, og effekterne vil derfor også variere.

Når vejledning og opkvalificering evalueres under ét, er litteraturen ikke entydig, mens når ordinær uddannelsesaktivering evalueres for sig, så er der enighed i litteraturen om, at der er en negativ effekt af ordinær uddannelse pga. fastholdelseeffekter.

Mentorstøtte

Der er indikation på at mentorstøtte som gives i forbindelse med en anden indsats, har en positiv beskæftigelseseffekt for udsatte ledige.

Lavere sagsstammer

Flere studier viser, at der er en direkte sammenhæng mellem medarbejdernes sagsstamme og effekten af den beskæftigelsesindsats som borgeren deltager i. Konkret peger resultaterne i det kontrollerede Job First på – der afprøver en virksomhedsrettet indsats over for udsatte borgere, at når den samlede sagsstamme i jobcenteret vokser, så der bliver det sværere at skabe effekter af forsøgsindsatsen.

Kilder: Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats: "Veje til job", Michael Rosholm & Michael Svarer (2010): "Effekter af samtaler i den aktive arbejdsmarkedspolitik", Karsten Albæk, Henning Bjerregård Bach og Søren Jensen, SFI (2012): "Effekter af mentorstøtte for udsatte ledige". VIVE, Jacob Nielsen Arendt og Dario Pozzoli (2013): "Effekter af beskæftigelses- og uddannelsesrettede indsatser for ikke-vestlige ledige indvandrere, STAR (2018): *Viden om begrænsende sagsstammer*.

4.5 Mulige tiltag for forældre på offentlig forsørgelse

Løntilskud og virksomhedspraktik er de mindst anvendte beskæftigelsesindsatser for fattige forældre på øvrige overførsler, og kun den næstmest anvendte beskæftigelsesindsats for de ledige jobparate fattige forældre i 2017.

København har som nævnt siden 2015 været i gang med en omlægning af beskæftigelsesindsatsen til øget fokus på formidling af ordinære jobs og virksomhedsrettet aktivering. Med budget 2019 skete der en yderligere omlægning af beskæftigelsesindsatsen til et øget fokus på virksomhedsrettede indsatser, herunder et øget brug af virksomhedskonsulenter til at skabe kontakt til virksomheder. Det må forventes, at den generelle omlægning til mere brug af virksomhedsrettede indsatser også vil komme fattige forældre til gavn.

Derudover er Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen i gang med at implementere en handleplan for førtidspension og fleksjob med henblik på hurtigere afklaring af borgere på kontanthjælp.

Københavns Kommune deltager endvidere i satspuljeinitiativet "*Flere skal med*", som løber fra 1. august 2017 til 31. august 2019. Projektet har til formål at reducere antallet af borgere, der har været mere end 5 sammenhængende år i kontanthjælpssystemet, blandt andet via afklaring af borgerne og virksomhedsrettede indsatser. Den seneste status fra marts 2019 viser, at 44 pct. af de borgere, der er visiteret til projektindsatsen, var i en virksomhedsrettet indsats eller havde et småjob i marts, hvoraf 8 pct. af indsatsgruppen (svarende til 304 borgere) var i selvforsørget beskæftigelse, fleksjob eller uddannelse.

Københavns Kommune har endvidere vedtaget en Integrationshandlingsplan for 2019-2022⁵. Et mål er at få københavnere med minoritetsbaggrund i job, da gruppen som helhed halter bagefter øvrige københavnere. I planen er der afsat midler til flere initiativer med fokus på virksomhedsrettede indsatser, jf. boks 5. Det forventes, at tiltagene også vil komme fattige forældre med ikke-vestlig herkomst til gavn.

Boks 5. Relevante tiltag i Integrationshandleplan 2019-2022

Håndholdt og vedvarende virksomhedsrettet indsats for ledige (2019-22).

Formålet med indsatsen er at løfte ledige københavnere med minoritetsbaggrund ud på arbejdsmarkedet gennem kontinuerlige virksomhedsplaceringer og faglig opkvalificering. Minimum 350 ledige med minoritetsbaggrund skal deltage årligt. Der er afsat 3,3 mio. årligt.

Særlig virksomhedsrettet indsats for kvinder med fokus på helbredsafklaring (2019-22).

Formålet med indsatsen er at kvinder med minoritetsbaggrund i højere grad kommer i virksomhedsaktivering og beskæftigelse. Indsatsen indledes med en helbredsmæssig gennemgang, der skal være med til at afklare, om det er nødvendigt at tage særlige hensyn, når borgeren skal i virksomhedsrettet aktivering. Minimum 135 ledige med minoritetsbaggrund, særligt kvinder, deltager årligt i indsatsen. Der er afsat 2,5 mio. årligt.

Barselsgrupper med fokus på job og uddannelse (2019-20)

Formålet med indsatsen er at give nyankomne kvinder, og særligt kvinder med flygtningebaggrund, tilbud om at blive del af en barselsgruppe, som har fokus på at fastholde kvindernes motivation for at komme i arbejde og fastholde deres danskniveau under barslen. Minimum 30 kvinder deltager i en barselsgruppe årligt. Der er afsat 0,6 mio. kr. årligt.

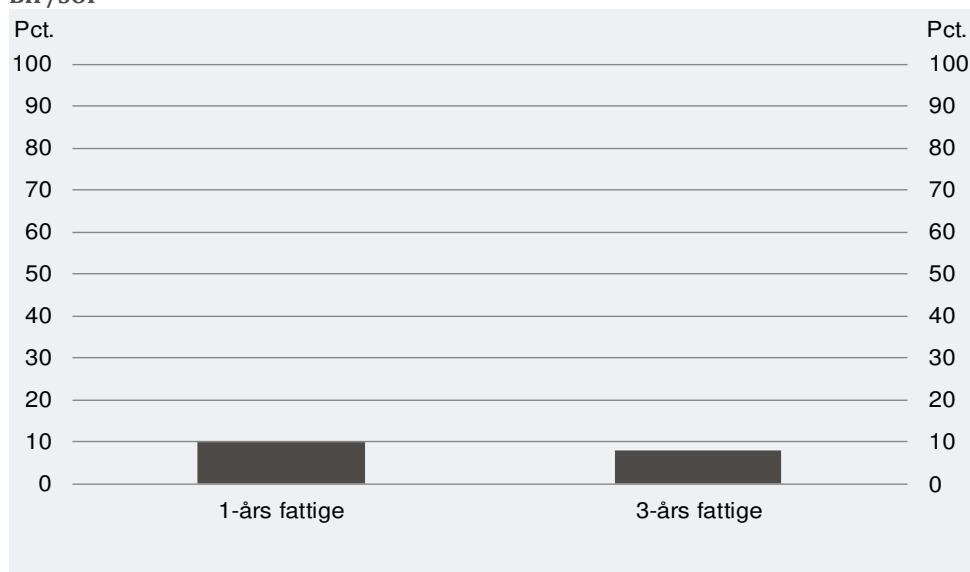
⁵ <https://www.kk.dk/sites/default/files/edoc/Attachments/22105647-30820564-1.pdf>

5. Fattige forældre med kontakt til Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen samt Socialforvaltningen

Målgruppeanalysen viser, at der er en overrepræsentation af fattige forældre, der samtidig har kendte sociale udfordringer, men at det langt fra er alle fattige forældre, der har haft en berøring med Socialforvaltningen eller den regionale psykiatri.

Ca. 240 af de godt 3.900 fattige forældre, som Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen havde kontakt med i 2017, havde også en indsats i Socialforvaltningen. Det svarer til knap 10 pct. af de 1-årsfattige forældre, som Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen havde kontakt med i 2017, og godt 6 pct. af alle de 1-årsfattige forældre, *jf. figur 12*. Blandt de 3-årsfattige er andelen med kontakt til BIF lavere end blandt 1-årsfattige.

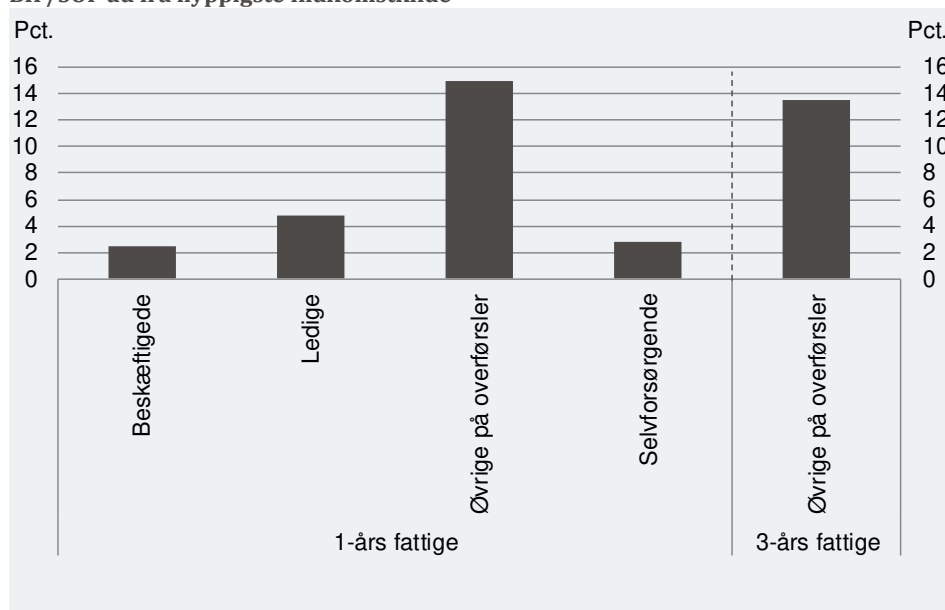
Figur 12. Andel af fattige forældre i 2017, der modtager en koordineret indsats i BIF/SOF

Kilde: Danmarks Statistik; Targit og egne beregninger

Den største andel, der havde kontakt til både BIF og SOF, var blandt forældrene på øvrige overførsler. Det gælder både de 1-års og 3-årsfattige, *jf. figur 13*.

Figur 13. Andel af fattige forældre i 2017, som modtager en koordineret indsats i BIF/SOF ud fra hyppigste indkomstkilde

Kilde: Danmarks Statistik; Targit og egne beregninger

5.1 Viden om hvad virker for forældre med psykiske lidelser

Der er tiltagende viden om, at integrerede virksomhedsrettede indsatser og sociale indsatser har god effekt på udsatte ledige, men der mangler fortsat viden på området⁶. Der er størst viden om integrerede indsatser for ledige med psykiske lidelser, fx ved brug af Individuelt Planlagt Job med Støtte (IPS), hvor den psykiatriske behandling koordineres med den beskæftigelsesrettede indsats⁷.

Borgere med alvorlige psykiske lidelser i Københavns Kommune kan visiteres til en IPS-indsats⁸. Denne indsats kan være relevant for de fattige forældre, der har sværere psykiske lidelser inden for skizofrenilidelser og bipolar lidelse. Derudover er der i København igangsat et pilotforsøg for ledige med misbrugsproblemer efter samme principper, som anvendes i IPS. Målgruppeanalysen viser dog, at misbrug er mindre udbredt blandt fattige forældre. Denne indsats vil således i mindre grad kunne løfte de fattige forældre ud af ledighed.

⁶ Beskæftigelsesministeriet: *Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats: "Veje til job"*

⁷ Christensen og Epløv (2018): *Inklusion – resultater af IPS*

⁸ Christensen og Epløv (2018): *Inklusion – resultater af IPS*

Ud over den indsats der tilbydes i IPS, afholdes der indsatsmøder i Huset for Psykisk Sundhed, hvor den beskæftigelsesmæssige, sociale og psykiatriske indsats for psykisk syge borgere koordineres.

5.2 Indsatser til forældre med sociale udfordringer

Beskæftigelses- og Integrationsforvaltningen indgår i flere indsatser, som er målrettet borgere, der ud over at være ledige har andre sociale problemstillinger. Tilsvarende har Socialudvalget vedtaget en Socialstrategi, der har fokus på en meningsfuld hverdag, uddannelse og beskæftigelse. Derfor er ét af tegnene på succes i strategien, at en stor andel af borgere i aldersgruppen 18-64 år, der har haft en indsats i Socialforvaltningen, er i beskæftigelse eller uddannelse.

Socialforvaltningen arbejder derfor med flere beskæftigelsesrettede tiltag, bl.a. Vivil for borgere med psykiske lidelser og fremskudt sagsbehandling for borgere i rusmiddelbehandling.

Helhedsorienterede indsatser

Målgruppeanalysen viser, at der i 16 pct. af de fattige familier har været eller er en social sag på barnet/børnene. I en række kommuner er det afprøvet helhedsorienterede indsatser i familier, hvor forældrene er på kontanthjælp og hvor der er foranstaltninger på børnene⁹. Der er ikke gennemført egentlige effektevalueringer af helhedsorienterede indsatser i forhold til beskæftigelse.

I Københavns Kommune er der tre projekter under afprøvning med helhedsorienterede indsatser til udsatte familier, hvor beskæftigelsesindsatsen og de sociale indsatser koordineres. Ingen af projekterne er endnu evalueret, men vil kunne være relevante i forhold til at få løftet forældrene i beskæftigelse og øge familiernes trivsel, såfremt evalueringerne viser god effekt.

⁹ Deloitte (2017): *Helhedsindsats for udsatte familier – en evaluering*.

Boks 6. Helhedsorienterede indsatser til familier

Helhedsorienteret indsats til udsatte familier i Tingbjerg (2018-2020)

Helhedsorienteret indsats for 50 udsatte familier i Tingbjerg, hvor beskæftigelsesrettede og den sociale indsats for voksne og børn integreres for hele familien. Indsatsen er finansieret gennem investeringspuljen og udløber 2020. Projektet evalueres af Den Tværgående Analyseenhed.

FAMO Minoritetsfamilier på kontanthjælp (2018-19)

Helhedsorienteret intensiv indsats for familie med begge ægtefælder på offentlig forsørgelse. Formålet med pilotforsøget er at fremme, at forældrene får større tilknytning til arbejdsmarkedet, samt at styrke børnenes forudsætninger for i fremtiden at få et job og gennemføre en uddannelse gennem koordinerede beskæftigelses- og uddannelsesfremmende indsatser, der retter sig mod familien. Minimum 130 familier med børn, hvor begge forældre er på offentlig forsørgelse visiteres til indsatsen. Finansiering på 4,3 mio. kr. årligt i 2018 og 2019.

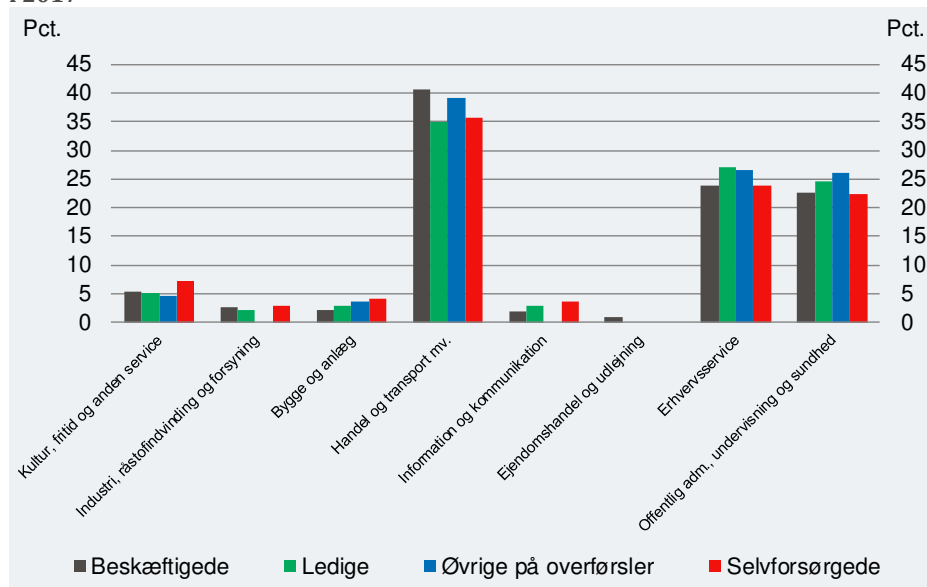
Krisecenterprojektet (2018-21)

En styrket koordinering af indsatser for borgere på krisecentre. Jobcenter Lærkevej og Gl. Køgelandsvej, Hjemløseenheden og samtlige krisecentre beliggende i Københavns kommune samarbejder om at få borgerne i uddannelse/beskæftigelse. Hvis borgeren har barn/børn med en sag i Borgercenter Børn og Unge, deltager BBU også i det koordinerende samarbejde, således at indsatser for barn og forælder afstemmes og tilpasses hinanden. Projektet evalueres af Den Tværgående Analyseenhed.

6. Fattige forældres tilknytning til arbejdsmarkedet

I 2017 var de fattige forældre typisk ansat i brancherne "Hotel og transport mv.", "Erhvervsservice" og "Offentlig administration og sundhed", jf. figur 14. Det er kendetegnende for disse brancher, at der er en stor andel af ufaglærte blandt de ansatte (DA, 2018)¹⁰.

Figur 14. Andel af fattige forældre i beskæftigelse fordelt efter hyppigste branche i 2017

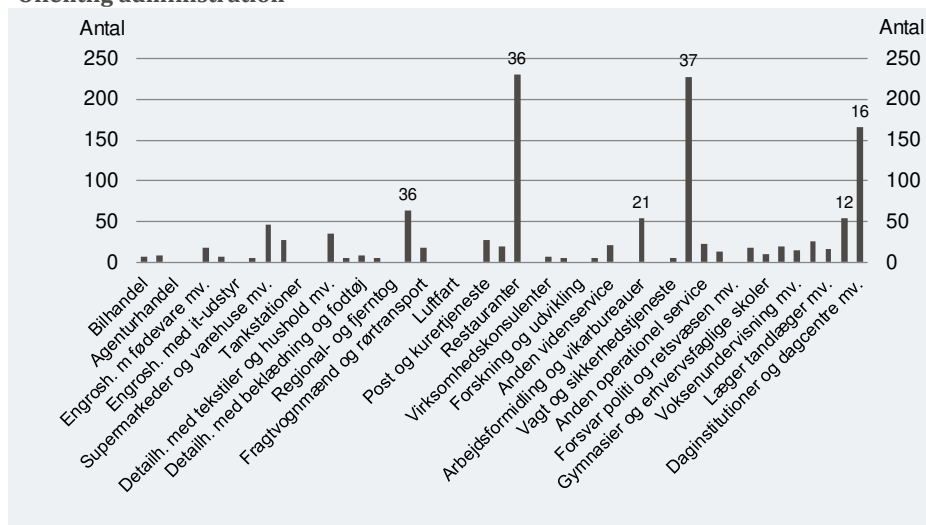

Anm: Den hyppigste branche er defineret som den branche i 2017, hvor de fattige forældre har flest løntimer.
Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

I de tre hyppigste brancher, som de fattige forældre var ansat i, var de fattige forældre primært beskæftigede i underbrancherne "Restauranter", "Rengøring" og "Daginstitutioner". I alle disse underbrancher er andelen af ufaglært arbejdskraft høj, jf. figur 15.

¹⁰ Dansk Arbejdsgiverforening (2018): Ufaglærte på arbejdsmarkedet

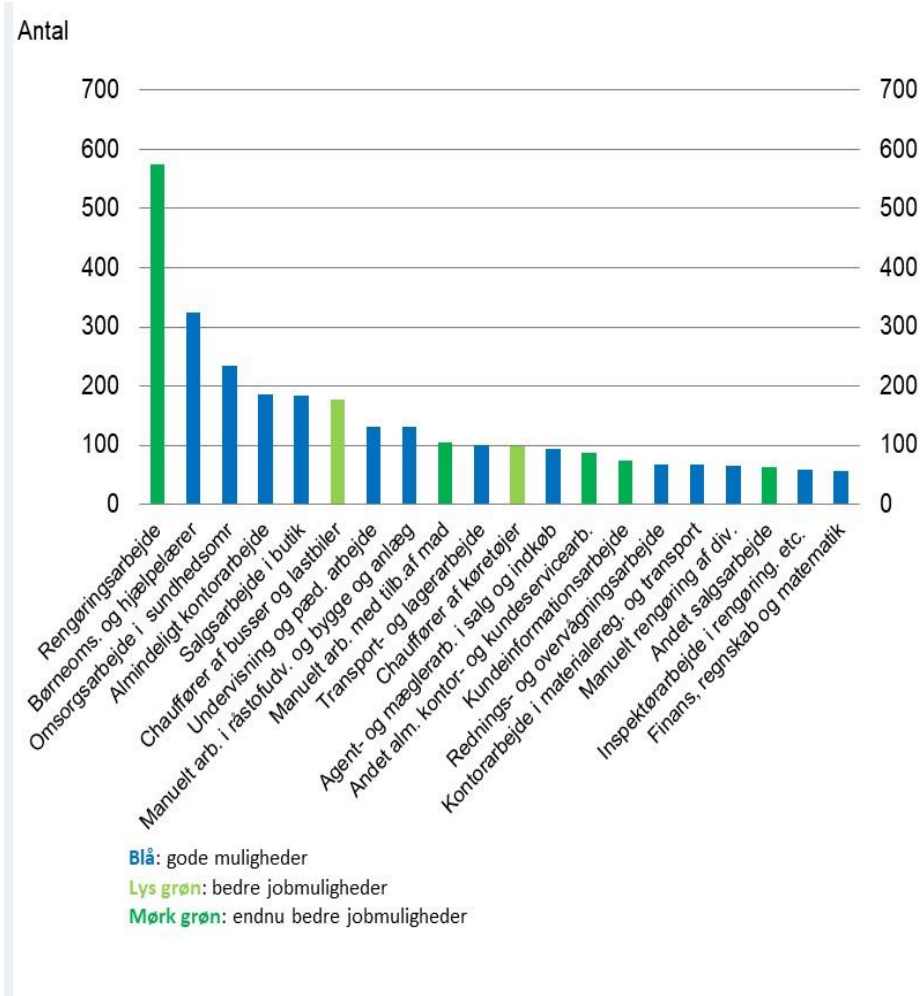
Figur 15. Underbrancher for "Handel og transport", "Erhvervsservice" og "Offentlig administration"

Anm: Tallet over søjlerne angiver andelen af ufaglært arbejdskraft i den pågældende underbranche. Disse er defineret ud fra befolkningens uddannelses- og beskæftigelsesstatus i 2017 for aldersgrupperne 18-64 år.
Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

De ufaglærte, ledige forældre, der kom i arbejde i 2016 blev primært ansat inden for stillingsniveauerne, *rengøring* (knap 600), *arbejde med børn, omsorgsarbejde indenfor sundhed* samt *almindeligt kontorarbejde*, jf. figur 16. I alle de 20 viste stillingsgrupper, er der gode eller særdeles gode jobmuligheder (angivet af farvemarkeringen i figuren).

Figur 16. De 20 stillingsbetegnelser i Region H. med flest ansættelser af ufaglærte, ledige forældre i 2016

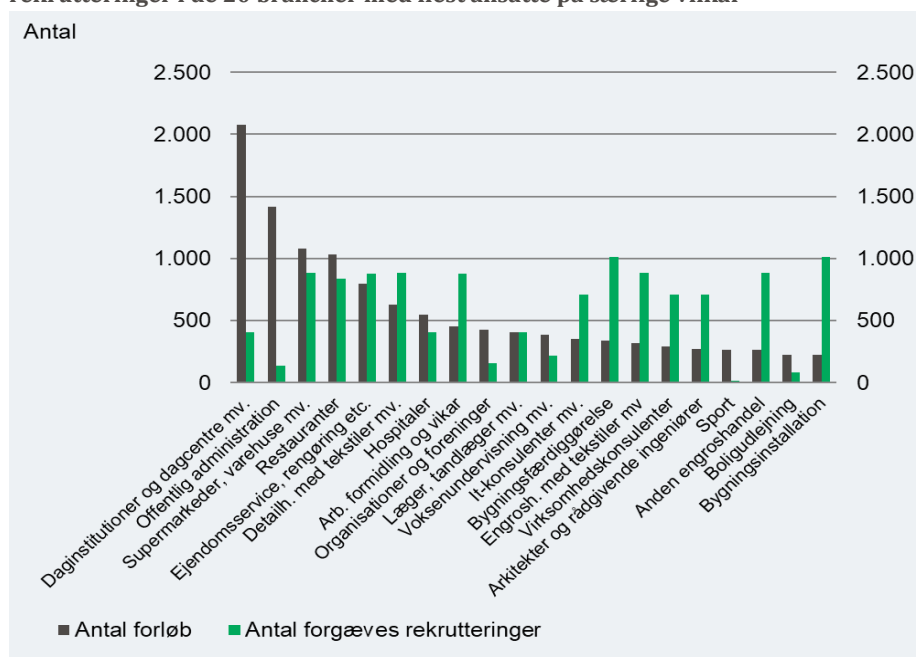
Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik, og Arbejdsmarkedsbalancen.dk
 Note: Kategorierne for jobmuligheder er ændret ift. Arbejdsmarkedsbalancen.dk's egen klassifikation. De oprindelige kategorier er hhv. gode jobmuligheder, mangel på arbejdskraft og paradoks.
 Definitionen af ledige forældre: Forældre i en familie med børn, der i 2016 er overgået til lønnet beskæftigelse efter at have modtaget overførselsindkomst

6.1 Rummelighed på arbejdsmarkedet

Det er relevant at se på hvilke brancher, som er rummelige ift. at have ansatte på særlige vilkår, dvs. hhv. løntilskud, skånejob og fleksjob ift. at kunne bringe de fattige forældre tættere på arbejdsmarkedet.

Blandt de 20 brancher, der har flest ansat på særlige vilkår, ses særligt *pleje- og sundhedssektorerne* (daginstitutioner, hospitaler), *offentlig administration, diverse handel* (supermarkeder og div. engros-/detailhandel), *restaurationsbranchen* og *ejendomsservice mv., jf. figur 17*. Restauration, handel og ejendomsservice mv. udmærker sig desuden ved det store antal forgæves rekrutteringer i brancherne.

Figur 17. Antal ansættelsesforløb under særlige forhold og forgæves rekrutteringer i de 20 brancher med flest ansatte på særlige vilkår

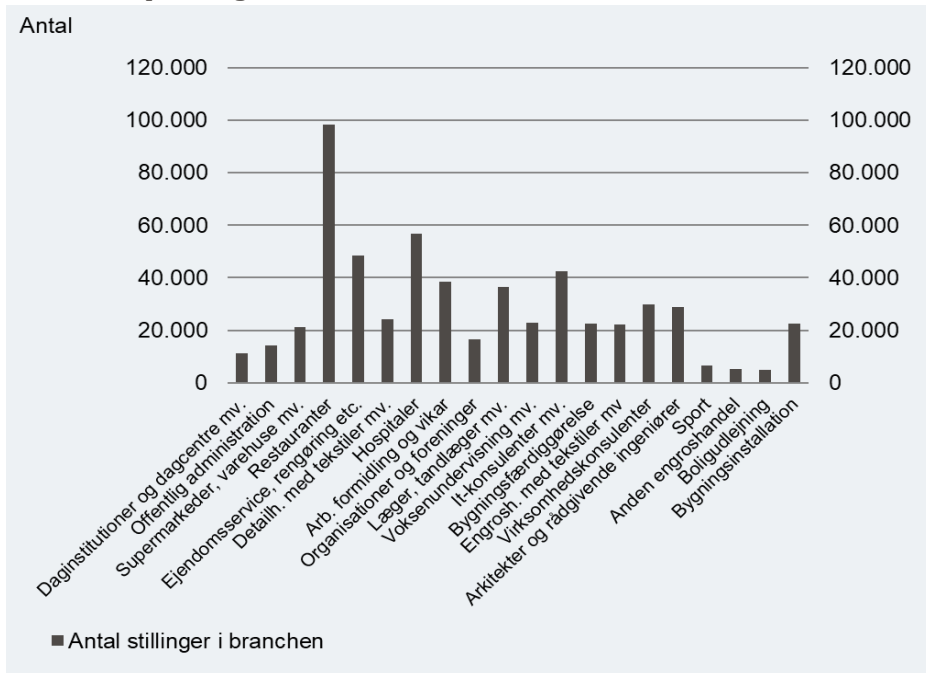

Kilde: Egne beregninger pba. data fra Danmarks Statistik

Blandt de 20 brancher med flest ansatte på særlige vilkår er restaurationsbranchen, ejendomsservice og handelsbrancherne store, jf. figur 18. Disse brancher kan tænkes at kunne give fattige forældre adgang til arbejdsmarkedet.

I kommunens handicappolitik er der en målsætning om, at flere borgere med handicap er i beskæftigelse med særligt fokus på nedbrydning af barrierer. Det har positive effekter, når borgere med handicap bliver hjulpet i arbejde. Handicappolitikens målsætning er bl.a., at flere skal have kendskab til kompenserende ordninger, samt at der skal være et øget samarbejde med private virksomheder og organisationer, så flere borgere med særlige behov kommer i beskæftigelse.

Figur 18. Samlet antal stillinger – alle ansættelsesforhold - i de 20 brancher med flest ansatte på særlige vilkår

Litteraturliste

Ankestyrelsen, 2015: Principafgørelse 88-14 om kontanthjælp - uddannelseshjælp - sanktioner - rimelig grund – personlig kontakt

Beskæftigelsesministeriet, 2014: Veje til job, Ekspertgruppen om udredning af den aktive beskæftigelsesindsats.

Christensen og Eplov, 2018: Inklusion – resultater af IPS.

Cowi og Discuss: Opsøgende og beskæftigelsesrettet indsats for ægtefælleforsørgede indvandrere, SIRI.

Dansk Arbejdsgiverforening, 2018: Ufaglærte på arbejdsmarkedet.

Deloitte, 2017: Helhedsindsats for udsatte familier – en evaluering.

Københavns Kommune, 2019: Integrationshandleplan.